

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 15 juni 2023

Saken

Omställningsstudiestöd; utbetalning

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om omställningsstudiestöd för att läsa kommunikativt ledarskap, 15 högskolepoäng, vid Mittuniversitetet under perioden den 16 januari – 4 juni 2023.

CSN beviljade, den 11 april 2023, omställningsstudiestöd för studier på 50 procent av heltid. Av beslutet framgår att CSN tidigare beviljat studiemedel för en del av denna period och att omställningsstudiestöd därför endast beviljas för vecka 17 – 22 år (24 april – 4 juni 2023). CSN avslag därför ansökan för tiden dessförinnan med motiveringen att NN tidigare har fått studiemedel för en del av perioden som hon nu söker omställningsstudiestöd för. I samband med beslutet informerade CSN om följande. För att CSN ska kunna betala ut pengarna måste NN visa att hon studerar. Det gör hon genom att lämna en studieförsäkran till CSN. Rätten till omställningsstudiestöd upphör normalt om inte en studieförsäkran har lämnats senast en månad in på studieperioden. Om studieförsäkran kommer in för sent och det finns särskilda skäl till detta, kan CSN ändå betala ut omställningsstudiestödet. Ett sådant skäl kan vara att CSN har fattat ett beslut om omställningsstudiestöd så sent att studieperioden redan är slut. Studieförsäkran bör då ha kommit in till CSN inom en månad efter beslutsdatum för att pengarna ska kunna betalas ut. CSN bifogade även en blankett för att lämna studieförsäkran samt informationsbladet "Viktigt att veta om ditt omställningsstudiestöd" där NN bland annat informerades om att studieförsäkran ska ha kommit in till CSN senast en månad efter att perioden med omställningsstudiestöd har börjat samt att rätten till omställningsstudiestöd är förverkad om studieförsäkran inte kommer in i tid. Av informationen framgår även att NN, för att lämna studieförsäkran, använder bifogad blankett.

Den 8 maj 2023 skickade CSN ett SMS till NN med en påminnelse om att hon måste skicka in sin studieförsäkran.

CSN beslutade sedan, den 15 juni 2023, att upphäva beslutet om omställningsstudiestöd och att avskriva ärendet. Grunden för beslutet var att NN inte lämnat in någon studieförsäkran.

NN inkom därefter, den 26 juni 2023, med en studieförsäkran gällande omställningsstudiestöd och anförde följande. Hon hade missuppfattat att ytterligare en studieförsäkran behövde skickas in. Hon skickade in en studieförsäkran i anslutning till att studiemedel beviljades och har inte skickat in ytterligare en för omställningsstudiestödet.

NN överklagade sedan beslutet och anförde i huvudsak följande. När hon loggade in på CSN:s hemsida stod det tydligt att hon inte hade någon studieförsäkran att lämna in. Hon hade lämnat in en studieförsäkran den 8 mars och antog att det räckte. Hon kan inte hitta någonstans där det står att besluten och informationen som står där inte gäller omställningsstudiestöd. Hon har studerat under aktuell period och slutfört kursen med betyg A. NN bifogade skärmdumpar från sin inloggning på CSN:s hemsida.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN inkom därefter, genom dess rättsavdelning, på nämndens begäran, med ett yttrande och anförde i huvudsak följande. En förutsättning för att omställningsstudiestöd ska betalas ut för en studiestödsperiod, är att den studerande har styrkt att han eller hon bedriver de studier som omställningsstudiestödet har beviljats för. Den studerande ska därför lämna in en studieförsäkran till CSN inom en månad från starten av den tidsperiod som omställningsstudiestödet avser. Om studieförsäkran kommer in senare får stödet ändå betalas ut om det finns särskilda skäl. Det kan i sammanhanget vara värt att nämna att anslaget för omställningsstudiestöd är begränsat och att det av den anledningen är viktigt att styrkande av studierna sker i tid, så att medel som inte används kan återgå och lämnas till en annan studerande. NN har tillsammans med sitt beslut om omställningsstudiestöd från den 11 april 2023, fått en blankett för personlig studieförsäkran samt information om vad konsekvensen blir av att inte lämna in en försäkran i tid. Av texten på bilagan "Viktigt att veta om sitt omställningsstudiestöd" som medföljde beslutet framgår det under rubriken "Lämna studieförsäkran", att den blankett som följt med beslutet ska användas för att lämna studieförsäkran. Ett SMS med en påminnelse om att skicka in studieförsäkran har även skickats ut till den 8 maj 2023, till det telefonnummer NN angett i sin ansökan. NN har inte skickat in studieförsäkran för beviljat omställningsstudiestöd på anvisad blankett i tid. Det finns visserligen inget formkrav för hur en studieförsäkran ska lämnas till CSN, och den kan därför även lämnas på annat sätt än på denna blankett. Eftersom den studerande ska intyga sin avsikt att studera under den tid och i den studieomfattning som omställningsstudiestöd har beviljats för, dvs. i enlighet med beslutet om omställningsstudiestöd, kan studieförsäkran dock inte lämnas innan beslutet om omställningsstudiestöd har fattats, och den studerande tagit del av innehållet i nämnda beslut. Den studieförsäkran som NN lämnade in på

csn.se den 8 mars 2023, avseende tidigare beslut om studiemedel, kan följaktligen inte bedömas omfatta beslutet om omställningsstudiestöd som fattades först den 11 april 2023. Eftersom NN inte intygat att hon studerar i enlighet med beslutet om omställningsstudiestöd i tid, är rätten till omställningsstudiestöd förverkad. CSN bedömer således att det upphävda beslutet från den 15 juni 2023 är korrekt. Vad gäller bedömningen av om det föreligger särskilda skäl att ändå betala ut omställningsstudiestöd anser CSN följande. Som utgångspunkt bör det kunna anses finnas särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestöd om den studerande, utifrån en omständighet som denne inte har kunnat råda över, har funnits ett hinder att lämna in en studieförsäkran i tid. I de fall beslut om omställningsstudiestöd har fattats så sent att mer än en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser redan har passerat när beslutet fattades, har CSN exempelvis gjort bedömningen att den studerande bör ha en månad på sig från att beslutet fattades att lämna in en studieförsäkran till CSN. NN har dock inte intygat att hon studerar i enlighet med beslutet om omställningsstudiestöd inom en månad från att beslutet om omställningsstudiestöd fattades. CSN:s handläggning av en ansökan om omställningsstudiestöd görs huvudsakligen helt manuellt. Det finns därför ingen information alls för den studerande avseende omställningsstudiestödet på Mina sidor. Det finns varken information om ansökan, beslut eller studieförsäkran där. I stället lämnas tydlig information om studieförsäkran i samband med beslutet om omställningsstudiestöd, till vilket även en blankett bifogas. NN har utöver detta även fått en SMS-påminnelse om att skicka in studieförsäkran. Mot bakgrund av detta, och med beaktande av att NN erhållit beslut, information och blankett samt påminnelse efter den studieförsäkran gällande beslutet om studiemedel som hon skickade in i mars, anser CSN inte att det som NN anfört utgör ett särskilt skäl att betala ut omställningsstudiestöd trots att studieförsäkran inkommit för sent. CSN anser följaktligen att överklagan ska avslås.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter på CSN:s yttrande men hon har inte hörts av.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN beviljades studiemedel för att läsa fristående kurser vid Mittuniversitetet under vårterminen 2023. Den 8 mars 2023 lämnade hon en digital studieförsäkran för dessa studier. CSN ändrade därefter, den 11 april 2023, sitt beslut och beviljade studiemedel för vecka 4 – 16 år 2023 för samma studier. Grunden till det beslutet var att NN återtagit sin ansökan om studiemedel för vecka 17 – 22 år 2023 och meddelat att hon vill ha omställningsstudiestöd från och med vecka 17 år 2023.

Författningsbestämmelser

Enligt 35 § första och andra stycket lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd får CSN betala ut omställningsstudiestöd endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för. Omställningsstudiestödet är förverkat om den studerande inte inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare får stödet ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

Enligt 12 kap 3 § CSN:s föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2022:5) om beviljning av omställningsstudiestöd får omställningsstudiestöd för en studiestödsperiod börja betalas ut när studieförsäkrans avseende studierna under denna period har kommit in till CSN.

I 3 kap. 30 § studiestödslagen (1999:1395) anges bland annat följande. Studiemedel får betalas ut endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier för vilka studiemedlen har beviljats.

Rätten till studiemedel är förverkad, om den studerande inte före utgången av den tidsperiod som studiemedlen avser har styrkt att han eller hon bedriver studier.

Styrks detta senare, får studiemedlen ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

Nämndens bedömning

I ärendet är det klarlagt att NN har lämnat en studieförsäkrans för studiemedel för studier på Mittuniversitetet under vårterminen 2023. Vidare har det framkommit att CSN, under handläggning av ärendet gällande omställningsstudiestöd, har lämnat information till NN om konsekvensen av en utebliven studieförsäkrans avseende det beviljade omställningsstudiestödet samt att hennes studieförsäkrans skulle vara CSN tillhanda senast den 11 maj 2023, det vill säga senast 30 dagar efter att CSN fattat beslut om omställningsstudiestöd. Hennes studieförsäkrans avseende omställningsstudiestöd inkom den 26 juni 2023.

Studiemedel och omställningsstudiestöd är två mycket olika studiestödsformer. Av författningsbestämmelserna för de respektive stöden framgår tydligt villkoren för att de olika stöden ska betalas ut. När det gäller studiemedel ska en studieförsäkrans lämnas in före utgången av den tidsperiod som studiemedlen avser och när det gäller omställningsstudiestöd ska en studieförsäkrans lämnas inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser.

Då det handlar om olika studiestödsformer finns det inte någon författningsenlig förutsättning att anse att en studieförsäkrans avseende studiemedel även ska omfatta omställningsstudiestöd, även om studierna är desamma. Överklagandenämnden kan mot den bakgrunden konstatera att NN inte har styrkt sina studier gällande omställningsstudiestöd inom en månad från starten av den tidsperiod som omställningsstudiestödet avser.

NN har genom en studieförsäkrans styrkt sina studier förts efter den ovan angivna tidpunkten. Frågan i ärendet är då om det föreligger särskilda skäl att ändå betala ut omställningsstudiestöd med beaktande av att hon lämnat en studieförsäkrans för studiemedel och vad hon i övrigt åberopat.

Överklagandenämnden har fått information från CSN om att CSN:s handläggning av en ansökan om omställningsstudiestöd till stora delar görs manuellt, varför det ännu inte finns information om ansökan, beslut eller studieförsäkrans för den studerande på Mina sidor. Det förhållande att studerande i andra kontakter med CSN är vana vid att ta emot och skicka in handlingar digitalt kan, enligt Överklagandenämndens mening, inte i sig medföra att det ska anses finnas särskilda skäl att betala ut

omställningsstudiestöd trots en sen studieförsäkran. Det har inte heller i övrigt framkommit särskilda skäl för att ändå betala ut omställningsstudiestödet. Överklagandet ska mot denna bakgrund avslås.

Robert Dalman

Helena Engelholm

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Helena Söderberg och Jenny Twana.

Föredragande: Helena Engelholm

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning